

Hallituksen esitys Eduskunnalle elatusturvalain 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä elatusturvalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elatustuen määrä kalenterikuukaudessa nousisi nykyisestä 118,15 eurosta 124 euroon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousar-

vioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Lapsella on oikeus saada elatusta vanhemmiltaan 18 vuoden ikään saakka. Lapsen vanhempi voidaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen vahvistamalla sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä velvoittaa maksamaan elatusapua lapselle, jos hän ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta tai lapsi ei pysyvästi asu hänen luonaan.

Lapsen oikeus riittävään elatukseen tulee turvata kaikissa tilanteissa. Jos lapsi ei jostain syystä voi saada riittävää elatusta vanhemmaltaan, hän on oikeutettu elatustukeen, josta säädetään elatusturvalaissa (671/1998) ja elatusturva-asetuksessa (672/1998). Tyypillisesti elatustukea maksetaan tilanteissa, joissa vanhempi on laiminlyönyt vahvistetun elatusavun suorittamisen tai vahvistettu elatusapu on vanhemman elatuskyvyn puutteesta johtuen vahvistettu elatustukea pienemmäksi. Elatustuki on verotonta tuloa eikä sitä saa ulosmitata. Elatustuki myönnetään hakemuksesta. Elatustuen myöntää ja maksaa pääsääntöisesti lapsen kotikunnan elatusturva-asioista vastaava toimielin.

Elatusturvalain 5 §:ssä on säädetty elatusavun maksamisen edellytykset. Elatustukea maksetaan joko täysimääräisenä tai elatusavun täydennyksenä elatusavun ja elatusavun erotuksen osoittama määrä. Elatustukea

maksettiin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen (Stakes) tilaston mukaan vuoden 2005 lopussa elatustuen saajia oli 102 743 lasta joka on 1,67 % edellisvuotta vähemmän. Elatustuen saajien määrä on laskenut vuodesta 2000 lukien ja sen arvelaan edelleen tulevina vuosina laskevan, koska lapsi-ikäluokat pienevät. Tilastosta ei ilmene kuinka monelle lapselle on maksettu täysimääräinen elatustuki ja kuinka monelle on maksettu elatusavun täydennystä. Tilastoista ei myöskään ilmene minkä ikäisille lapsille elatustukea on maksettu.

Elatusturvalain 7 §:n 2 momentin mukaan elatustuen määrää korotetaan tai alennetaan elinkustannusten nousua tai laskua vastaavasti siten kuin siitä säädetään eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (660/1966). Korotus tapahtuu, kun lokakuun elinkustannusindeksi todetaan nousseen vähintään viisi prosenttia viimeksi tapahtunutta elatusapujen korottamista vastanneesta indeksiluvusta. Viime vuosina elatusapuja koskeva elinkustannusindeksi on kohonnut hitaasti ja useina vuosina peräkkäin elatustuen määrä ei ole noussut.

Elatusturvalain 7 §:n 1 momentissa säädetään elatustuen määrästä, joka on tällä hetkellä 118,15 euroa kalenterikuukaudessa. Euron käyttöönoton yhteydessä elatusturvalakia muutettiin lailla 533/2001 ja elatustuen mää-

räksi määriteltiin 112,52 euroa. Summaan lisättiin indeksikorotuksen johdosta 5 %, jolloin elatustuen määräksi saatiin vuoden 2002 alusta lukien 118,15 euroa. Tämän jälkeen summaan ei ole tullut indeksikorotusta.

Tuloerot kasvoivat voimakkaasti 1990-luvun lopulla. Tuloerojen muutos näkyi myös köyhyysasteen nopeana kasvuna. Lapsiperheiden suhteellinen osuus lisääntyi voimakkaasti alimmissa tuloluokissa. Yksinhuoltajatalouksien sekä pienten lasten ja monilapsisten perheiden vanhempien muita heikompi tulokehitys liittyy ennen kaikkea ansiotulojen heikkoon kehitykseen, joka puolestaan selittyy työllisyyden heikkenemisellä. Erityisesti yksinhuoltajien työllisyystilanne heikkeni 1990-luvun alusta eikä se ole vahvistunut 1990-luvun jälkeen samassa suhteessa kuin muiden kotitalouksien.

2. Ehdotetut muutokset

Elatusturvalain 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että elatustuen taso korotetaan nykyisestä 118,15 eurosta 124 euroon lasta kohti kalenterikuukaudessa.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen mukainen elatustukea korotetaan nykyisestä 118,15 eurosta 124 euroon eli korotus olisi 4,9 %. Elatustukea maksettiin 139,3 miljoonaa euroa vuonna 2005. Samana vuonna elatusvelvollisilta perittiin elatustukea 68,9 miljoonaa euroa, mistä summasta 60,4 miljoonaa euroa suoritettiin elatustuen korvauksena kunnille ja 8,5 miljoonaa euroa tilitettiin elatusapuna lapsille.

Elatustuen nousun arvioidaan lisäävän bruttokustannuksia 7,3 miljoonaa euroa. Laskennallinen valtionosuus olisi 2,5 miljoonaa euroa, joka on otettu määrärahan mitoituksessa lisäyksenä huomioon momentilla 33.32.30.

Esityksellä on vaikutusta toimeentulotukikustannuksiin, koska elatustuki otetaan toimeentulotukea myönnettäessä tulona huomioon. Elatustuen nousu laskisi toimeentulotukimenoja. Stakesin tilaston mukaan vuoden 2004 marraskuussa toimeentulotukea myön-

nettiin 251 017 kotitaloudelle ja 401 031 henkilölle. Toimeentulotuen saajista 7,8 %:lla oli yhtenä tulona elatusapu tai elatustuki.

3.2. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Elatustuen tasokorotus korjaa elatustuen matalahkoa tukitasoa. Lapsiperheiden heikko taloudellinen tilanne on yksi riskitekijä lasten syrjäytymiselle. Korotuksella pyritään osaltaan parantamaan lapsiperheiden taloudellista tilannetta.

3.3. Vaikutukset tuen saajien asemaan

Vaikka elatustuki ei ole tulosidonnainen tukimuoto, esityksen tavoitteena on parantaa erityisesti pienituloisten lapsiperheiden asemaa. Elatustuen tasoa nostamalla voidaan kohdistaa tarvittavaa lisätukea pienituloisille yksinhuoltajakotitalouksille, joiden taloudellinen toimeentulo on kehittynyt heikoimmin. Yksinhuoltajista suurin osa on naisia. Esitys turvaa siten erityisesti sellaisten naisten asemaa, jotka joutuvat huolehtimaan lapsistaan ilman lasten toisen vanhemman riittävää taloudellista tukea.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitys on käsitelty kuntalain (365/1995) 8 §:n edellyttämällä tavalla kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****elaturvalain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä elokuuta 1998 annetun elaturvalain (671/1998) 7 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 533/2001 seuraavasti:

7 §

osalta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Täysimääräinen elatustuki

Elatustuen määrä on yhdelle lapselle 124
euroa kalenterikuukaudessa elatusvelvollisen

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

Laki

elaturvalain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä elokuuta 1998 annetun elaturvalain (671/1998) 7 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 533/2001 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Täysimääräinen elatustuki

Elatustuen määrä on yhdelle lapselle 112,52 euroa kalenterikuukaudessa elatusvelvollisen osalta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Ehdotus

7 §

Täysimääräinen elatustuki

Elatustuen määrä on yhdelle lapselle 124 euroa kalenterikuukaudessa elatusvelvollisen osalta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*
